

DISCLAIMER

The present version of the national guideline has been accepted by the President of the CPVO for its use in technical examinations carried out on behalf of the CPVO or for the take-over of reports serving as a basis for a CPVO decision.

CENTRALNY OŚRODEK BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH

METODYKA BADANIA
ODRĘBNOŚCI, WYRÓWNANIA I TRWAŁOŚCI (OWT)
ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH

TAWUŁA

Spiraea L.

TWA.2014

Słupia Wielka, czerwiec 2014

CENTRALNY OŚRODEK BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH
63-022 Słupia Wielka

tel. 61 85 23 41 do 47
faks 061 285 35 58
e-mail: sekretariat@coboru.pl
www.coboru.pl

Dyrektor
prof. dr hab. Edward S. Gacek

Z-ca dyr. ds. badawczo-doświadczalnych
mgr inż. Marcin Behnke

Zakład Badania i Oceny OWT Odmian
Kierownik
mgr inż. Marcin Król

Pracownia OWT Roślin Sadowniczych i Ozdobnych
Kierownik
mgr inż. Tomasz Piotrowski

Opracowanie
mgr inż. Zofia Stanisławska

Redakcja merytoryczna
mgr inż. Marcin Król

Zatwierdzam

Data:

***Wszelkie prawa zastrzeżone.
Każda reprodukcja lub adaptacja całości
bądź części niniejszej publikacji
wymaga pisemnej zgody COBORU***

I. PRZEDMIOT METODYKI

Metodyka badania odrębności, wyrównania i trwałości (OWT) tawuły szarej jest metodyką własną COBORU i stosuje się ją do przeprowadzania badań OWT wszystkich odmian tawuły *Spiraea L.*

II. OBOWIĄZYWANIE METODYKI

Metodyka obowiązuje od sezonu wegetacyjnego 2014.

III. PROWADZENIE BADAŃ

1. Tworzenie kolekcji odmian

Dla celów ustalenia odrębności odmian kandydujących powinny być utrzymywane kolekcje odmian. Kolekcja może zawierać zarówno „żywy” materiał, jak i informacje opisowe oraz zdjęcia. Wytyczne dotyczące tworzenia i utrzymywania kolekcji zawiera aktualne zarządzenie dyrektora Centralnego Ośrodka w sprawie badania odrębności, wyrównania i trwałości (OWT) odmian.

2. Wymagania dotyczące materiału roślinnego dostarczanego do badań

Materiał roślinny jest dostarczany do badań w formie 3-4 letnich krzewów w pojemnikach. Materiał roślinny powinien być wizualnie zdrowy, żywotny, niezaatakowany przez szkodniki lub choroby. Do dostarczonego materiału roślinnego musi być dołączona niezbędna dokumentacja zawierająca informacje o hodowcy, gatunku, nazwie hodowlanej odmiany.

Termin dostarczania materiału roślinnego do badań: 15.03-15.04

Ilość dostarczanego materiału: - 8 sztuk

3. Czas trwania badań

Badanie odmiany rozpoczyna się w roku sadzenia i obejmuje minimum dwa sezony wegetacyjne.

4. Parametry i schemat doświadczeń

Badania powinny być przeprowadzone w warunkach zapewniających normalny wzrost roślin. Pomiar i obserwacje przeprowadza się na poletkach doświadczalnych.

- krzewy:
 - długość poletka – 8 m,
 - szerokość poletka – 2 m,
 - powierzchnia poletka – 16 m²,
 - odległość między rzędami roślin na poletku – 2,
 - odległość między roślinami w rzędzie – 2,
 - minimalna liczba roślin na poletku – 3 sztuki,

Zasady zakładania doświadczeń OWT

BADANIE ODMIANY PRZED WPISANIEM DO KO		
Pierwszy i drugi sezon wegetacyjny		
krzewy	2 powtórzenia	2 x 4 rośliny
Badanie odmiany w kolekcji odmian		
krzewy,	1 powtórzenie	1 x 3 rośliny

5. Zalecenia agrotechniczne

Doświadczenia z tawułą należy zakładać w terminie optymalnym dla uprawy tego gatunku oraz stosując się do powszechnie znanych zaleceń agrotechnicznych oraz dobrej praktyki ogrodniczej, przy czym:

- dobrymi przedplonami są gorczyca biała i rzepak które ogranicza występowanie nicieni oraz mieszanki zbożowo-bobowate,
- najodpowiedniejszymi glebami dla doświadczeń z tawułą są gleby świeże, przepuszczalne i żyzne,
- stanowisko pod doświadczenie z tawułą powinno być odchwaszczone i odpowiednio uprawione,
- w miarę możliwości unikać chemicznej ochrony roślin, a w przypadku konieczności zastosowania pestycydów, stosować jedynie powszechnie znane, sprawdzone oraz jedynie aktualne, zalecane przez IOR-PIB w Poznaniu,
- poziom nawożenia mineralnego wynikający z corocznej analizy gleby, dostosować w makroskładniki na poziomie średnim do wysokiego.

6. Grupowanie odmian

Aby ułatwić ocenę odrębności, porównywane odmiany muszą być podzielone na grupy. Wytyczne dotyczące zasad grupowania odmian zawiera aktualne zarządzenie dyrektora Centralnego Ośrodka w sprawie badania odrębności, wyrównania i trwałości (OWT) odmian.

Do celów grupowania odpowiednie są cechy, które nie zmieniają się lub zmieniają się tylko nieznacznie w obrębie odmiany. Odmiany do badań należy pogrupować według następujących cech z metodyki:

- Blaszka liściowa: barwa podstawowa górnej strony latem (cecha nr 15)

7. Przeprowadzanie obserwacji

Wszystkie obserwacje określone przez pomiar lub liczenie pojedynczych roślin powinno być wykonane na 6 roślinach lub częściach z 6 roślin. Pozostałe obserwacje na wszystkich obserwowanych roślinach, pomijając rośliny nietypowe. Wszystkie obserwacje liści powinny być przeprowadzane na liściach ze środkowej części pędów. Przeprowadzenie obserwacji służących

sporządzeniu opisu odmiany wykonuje się na dobrze rozwiniętych roślinach lub ich częściach, typowych dla odmiany.

IV. KRYTERIA PODEJMOWANIA DECYZJI

1. Odrębność

Odmiana badana przed wpisaniem do Księgi Ochrony Wyłącznego Prawa będzie uznana za odrębną, jeżeli spełnia wymagania zgodnie z uregulowaniami obecnie obowiązującej ustawy o ochronie prawnej odmian roślin.

Zalecana metoda obserwacji cech do celów oceny odrębności jest wskazana w kolumnie czwartej tabeli cech

2. Wyrównanie

W przypadku obserwacji wizualnych wyrównanie jest oceniane w oparciu o występowanie roślin nietypowych. Do oceny wyrównania stosuje się standard populacyjny 1% i prawdopodobieństwo przyjęcia co najmniej 95%. Odmiana kandydująca będzie uznana za wystarczająco wyrównaną, jeżeli liczba roślin nietypowych nie przekracza liczby wskazanej w tabeli poniżej.

Liczba roślin badanych	Dopuszczalna liczba roślin nietypowych
6-35	1

3. Trwałość

Odmiana będzie uznana za wystarczająco trwałą, jeżeli nie ma dowodu na brak jej wyrównania. W razie wątpliwości trwałość może być sprawdzona poprzez badanie nowej próby, aby upewnić się, że rośliny wyrosłe z nowo dostarczonej próby materiału siewnego wykazują te same cechy co rośliny z dostarczonej do badań próby pierwotnej.

V. CECHY OBOWIĄZUJĄCE W BADANIACH OWT I STOSOWANE DO PRZYGOTOWANIA URZĘDOWGO OPISU ODMIANY

1. Wprowadzenie

Gdy metoda obserwacji jest przypisana do cechy, pierwsza litera skrótu zależy od tego, czy podejmowane działanie jest wizualną obserwacją (V) czy pomiarem (M).

Druga litera skrótu (G albo S) określa liczbę obserwacji, jaką specjalista przypisuje do każdej odmiany.

Jeżeli do oceny przejawu cechy u odmiany stosowana jest pojedyncza obserwacja grupy składającej się z nieokreślonej liczby roślin, to mówimy o obserwacji wizualnej lub pomiarze wykonywanym na grupie roślin, dlatego przypisujemy literę G (VG lub MG).

Jeżeli specjalista wykonuje więcej niż jedną obserwację grupy roślin i ostatecznie uzyskujemy tylko jedną ocenę końcową dla odmiany, wtedy przydzielamy literę G (np. pomiar długości roślin na poletku - MG, obserwacja wizualna intensywności zielonej barwy liści na poletku - VG).

Jeżeli do oceny przejawu cechy u odmiany jest konieczne, żeby obserwować określoną liczbę pojedynczych roślin, przypisujemy literę S (VS lub MS). Dane z pojedynczych roślin są zbierane dla odmiany do dalszych obliczeń, które ostatecznie określają odmianę (np. pomiar długości liści - MS, wizualna obserwacja pokroju pojedynczych roślin - VS).

Stadium:

(a)-(d) oznacza najwłaściwszy termin określania poszczególnych cech

Cechy zawierające w tabeli cech następujące oznaczenia stadium rozwojowego powinny być obserwowane jak podano poniżej:

- (a) obserwacje wykonać jesienią po zakończeniu wzrostu
- (b) obserwacje wykonać w pełni sezonu wegetacyjnego
- (c) obserwacje wykonać w środkowej 1/3 części pędu
- (d) wszystkie obserwacje dotyczące liścia wykonuje się na dojrzałych liściach pobranych ze środkowej 1/3 części tegorocznego pędu w pełni sezonu wegetacyjnego

Typ obserwacji

- MG pojedynczy pomiar grupy roślin lub części roślin
- MS pomiar pojedynczych roślin lub ich części
- VG pojedyncza wizualna obserwacja grupy roślin lub ich części
- VS wizualna obserwacja pojedynczych roślin lub ich części

Typ cechy

- QL cecha jakościowa
- QN cecha ilościowa
- PQ cecha pseudo-jakościowa
- (+) dodatkowe objaśnienie cechy w załączniku
- G cecha do grupowania odmian

2. Tabela cech

Tabela zawiera cechy stosowane w badaniu odrębności, wyrównania i trwałości odmian tawuły oraz wykorzystywane do sporządzenia opisu odmiany.

TABELA CECH TAWUŁY
TABLE OF CHARACTERISTICS OF SPIREA

Lp No.	CPVO nr CPVO No.	UPOV nr UPOV No.	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena Note
1			(a)	Roślina: pokrój Plant: growth habit		
			VG	wzniesiony <i>upright</i>		1
			PQ	półwzniesiony <i>semiupright</i>		2
				rozłożysty <i>spreading</i>		3
2			(a)	Roślina: wysokość Plant: height		
			VG	niska <i>short</i>		3
			QN	średnia <i>medium</i>		5
				wysoka <i>tall</i>		7
3			(a)	Roślina: szerokość Plant: width		
			VG	wąska <i>narrow</i>		3
			QN	średnia <i>medium</i>		5
				szeroka <i>broad</i>		7
4			(a)	Roślina: siła wzrostu Plant: vigour		
			VG	słaba <i>weak</i>		3
			PQ	średnia <i>medium</i>		5
				silna <i>strong</i>		7
5			(a)	Roślina: zwartość Plant: density		
			VG	luźna <i>loose</i>		3
			QN	średnia <i>medium</i>		5
				zwarta <i>dense</i>		7

Lp No.	CPVO	UPOV	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena <i>Note</i>
	nr CPVO No.	nr UPOV No.				
6			(b)	Pęd tegoroczny: omszenie <i>Current year's shoot: pubescence</i>		
			VG	brak <i>absent</i>		1
			QL	występuje <i>present</i>		9
7			(b)	Pęd tegoroczny: barwa latem		
			(c)	<i>Current year's shoot: colour in summer</i>		
			VG	żółty <i>yellow</i>		1
			PQ	żółtozielony <i>yellow green</i>		2
				jasnozielony <i>light green</i>		3
				jasnobrązowy <i>light brown</i>		4
				brązowy <i>brown</i>		5
				purpurowy <i>purple</i>		6
			purpurowofioletowy <i>purple blue</i>		7	
8			(d)	Blaszka liściowa: długość <i>Leaf blade: length</i>		
			MS	krótka <i>short</i>		3
			QN	średnia <i>medium</i>		5
			długa <i>long</i>		7	
9			(d)	Blaszka liściowa: szerokość <i>Leaf blade: width</i>		
			MS	wąska <i>narrow</i>		3
			QN	średnia <i>medium</i>		5
			szeroka <i>broad</i>		7	

Lp No.	CPVO nr CPVO No.	UPOV nr UPOV No.	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena Note
10			(d)	Błaszka liściowa: kształt <i>Leaf blade: shape</i>		
			VG	lancetowaty <i>lanceolate</i>		1
			PQ	eliptyczny <i>elliptic</i>		2
				jajowaty <i>ovoid</i>		3
				odwrotnie jajowaty <i>obovate</i>		4
				romboidalny <i>rhomboid</i>		5
11			(d)	Błaszka liściowa: kształt brzegu <i>Leaf blade: shape of margin</i>		
			VG	całobrzegi <i>entire</i>		1
			PQ	piłkowany <i>serrate</i>		2
				ząbkowany <i>dentate</i>		3
				karbowany <i>sinuate</i>		4
12			(d)	Błaszka liściowa: kształt wierzchołka <i>Leaf blade: shape of apex</i>		
			VG	zaostrzony <i>acuminate</i>		1
			PQ	ostry <i>acute</i>		2
				tępy <i>obtuse</i>		3
				zaokrąglony <i>rounded</i>		4
13			(d)	Błaszka liściowa: kształt nasady <i>Leaf blade: shape of base</i>		
			VG	ostry <i>acute</i>		1
			PQ	tępy <i>obtuse</i>		2
				zaokrąglony <i>rounded</i>		3
				ścięty <i>truncate</i>		4
				sercowaty <i>cordate</i>		5

Lp No.	CPVO nr CPVO No.	UPOV nr UPOV No.	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena Note
14				Błazka liściowa: barwa podstawowa górnej strony wiosną <i>Leaf blade: main colour of upper side in spring</i>		
			VG	żółta <i>yellow</i>		1
			PQ	żółtozielona <i>yellow green</i>		2
				jasnozielona <i>light green</i>		3
				zielona <i>green</i>		4
				ciemnozielona <i>dark green</i>		5
				niebieskawozielona <i>bluish green</i>		6
				szarozielona <i>gray green</i>		7
15			(d)	Błazka liściowa: barwa podstawowa górnej strony latem <i>Leaf blade: main colour of upper side in summer</i>		
(G)			VG	żółta <i>yellow</i>		1
			PQ	żółtozielona <i>yellow green</i>		2
				jasnozielona <i>light green</i>		3
				zielona <i>green</i>		4
				ciemnozielona <i>dark green</i>		5
				niebieskawozielona <i>bluish green</i>		6
				szarozielona <i>gray green</i>		7

Lp No.	CPVO nr CPVO No.	UPOV nr UPOV No.	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena Note
16				Błaszka liściowa: barwa podstawowa dolnej strony wiosną <i>Leaf blade: main colour of lower side in spring</i>		
			VG	żółta <i>yellow</i>		1
			PQ	żółtozielona <i>yellow green</i>		2
				jasnozielona <i>light green</i>		3
				zielona <i>green</i>		4
				ciemnozielona <i>dark green</i>		5
				niebieskawozielona <i>bluish green</i>		6
				szarozielona <i>gray green</i>		7
17			(d)	Błaszka liściowa: barwa podstawowa dolnej strony latem <i>Leaf blade: main colour of lower side in summer</i>		
			VG	żółta <i>yellow</i>		1
			PQ	żółtozielona <i>yellow green</i>		2
				jasnozielona <i>light green</i>		3
				zielona <i>green</i>		4
				ciemnozielona <i>dark green</i>		5
				niebieskawozielona <i>bluish green</i>		6
				szarozielona <i>gray green</i>		7

Lp No.	CPVO nr CPVO No.	UPOV nr UPOV No.	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena Note
18				Najmłodsze liście: barwa podstawowa latem <i>Youngest leafs: main colour in summer</i>		
			VG	żółta <i>yellow</i>		1
			PQ	żółtozielona <i>yellow green</i>		2
				jasnozielona <i>light green</i>		3
				zielona <i>green</i>		4
				ciemnozielona <i>dark green</i>		5
				niebieskawozielona <i>bluish green</i>		6
				szarozielona <i>gray green</i>		7
19			(d)	Blaszka liściowa: połysk <i>Leaf blade: glossiness</i>		
			VG	brak <i>absent</i>		1
			QL	występuje <i>present</i>		9
20			(d)	Ogonek liściowy: długość <i>Petiole: lenght</i>		
			VG	brak lub bardzo krótki <i>absent or very short</i>		1
			QN	krótki <i>short</i>		3
				średni <i>medium</i>		5
				długi <i>long</i>		7
				bardzo długi <i>very long</i>		9
21				Kwiatostan: typ <i>Inflorescence: type</i>		
			VG	baldach <i>umbellate</i>		1
			PQ	baldachogrono <i>corymbus</i>		2
				podbaldach <i>corymbothysus</i>		3
				wiecha <i>panicula</i>		4

Lp No.	CPVO nr CPVO No.	UPOV nr UPOV No.	Stadium Typ obserw. Typ cechy	Określenie i przejaw cechy <i>Characteristic and state of expression</i>	Odmiany przykładowe <i>Example varieties</i>	Ocena <i>Note</i>
22				Kwiatostan: barwa <i>Inflorescence: colour</i>		
			VG	biała <i>white</i>		1
			PQ	kremowa <i>cream</i>		2
				różowa <i>pink</i>		3
				ciemnoróżowa <i>dark pink</i>		4
23				Termin kwitnienia <i>Time of flowering</i>		
			VG	wczesny <i>early</i>		3
			QN	średni <i>medium</i>		5
				późny <i>late</i>		7

4. Objaśnienia dotyczące cech zawartych w tabeli

Ad 8. Błaszka liściowa: długość

Ad 9. Błaszka liściowa: szerokość

Długość i szerokość blaszki liściowej mierzymy w centymetrach z dokładnością do 0,1 cm.

VI. DOKUMENTACJA

Wykaz dokumentów stanowiących dokumentację doświadczenia OWT w jednostce prowadzącej badania zawiera aktualne zarządzenie dyrektora Centralnego Ośrodka w sprawie badania **odrębności, wyrównania i trwałości (OWT) odmian.**

Terminy przekazywania dokumentacji do Centrali Centralnego Ośrodka zawiera „Terminarz dostarczania do COBORU wyników badań i doświadczeń OWT” opracowywany corocznie przez Zakład Badania i Oceny Odrębności, Wyrównania i Trwałości Odmian. Dokumentacja fotograficzna (forma cyfrowa): pokrój krzewu, cztery liście (dwa - górna strona liścia, dwa - dolna strona liścia), kwiatostan oraz zdjęcia porównawcze najbardziej podobnych odmian.

VII. DODATKOWE UWAGI

Literatura:

1.